

Bart Claes

GEVONDEN

 DAVIDSFONDS
UITGEVERIJ

INHOUD

Voorwoord -7

Hoofdstuk I -9

De taxirit - 9

Marleen en Daniëlle - 11

Hoofdstuk II 25

Opnieuw zwanger - 25

Mijn zussen - 29

Hoofdstuk III -41

De bevalling - 41

Suzanne - 43

Hoofdstuk IV -49

Een kind wordt verzwegen - 49

Frank en Chantal - 51

Hoofdstuk V -63

De taxichauffeur praat - 63

Dertien kinderen - 67

Hoofdstuk VI -69

Op proef - 69

Rust - 73

Epiloog -77

Vergiffenis? - 77

Nabeschouwing -79

‘Moeders én kinderen beschermen’ - 79

‘De onbreekbare band’ - 83

Dank aan... -87

Stamboom -88

Hoofdstuk I

De taxirit

Mei 1964

Het is laat in de namiddag als de taxichauffeur door de straten van Hermalle-sous-Argenteau rijdt, een dorp in Luik, niet ver van de Nederlandse grens. Hij kent de weg naar het ziekenhuis Notre-Dame uit het hoofd. Het is niet de eerste keer dat hij er iemand naartoe brengt of oppikt. Hij rijdt tot voor de deuren van het ziekenhuis, stapt uit en houdt het portier van de wagen open voor de jonge vrouw die hem staat op te wachten. Ze houdt een kind in haar armen, een meisje van amper enkele dagen oud. 'Naar Hasselt', geeft ze als korte instructie. 'De Stadsomvaart.' Het wordt een lange, stille rit over de pas aangelegde autoweg E313.

In zijn achteruitkijkspiegel monstert hij zijn klant. De mollige, zwartharige vrouw kijkt uit het raam, ze lijkt in gedachten verzonken. Ze komt hem bekend voor. 'Van waar ken ik haar?' vraagt de chauffeur zich af, maar hij stelt de vraag niet luidop. Ze ziet er keurig uit, netjes verzorgd, maar ze is niet speciaal mooi of opgemaakt. Een doodgewone, afstandelijke vrouw die amper aandacht heeft voor de baby op haar schoot. De taxichauffeur probeert haar gezicht te plaatsen, maar het lukt hem niet.

Drie kwartier later rijdt de taxi Hasselt binnen. De chauffeur houdt halt aan de Stadsomvaart. De vrouw vraagt of hij even kan wachten. 'Ik ben meteen terug', zegt ze. Ze stapt uit en snelt met het kind in haar armen de straat door. Halverwege houdt ze halt, ze wacht even, kijkt rond of er iemand in de buurt is en gaat dan het gebouw binnen van De Hummeltjes, een opvanginitiatief voor kinderen van de zusters ursulinen. De kinderopvang is

nieuw, een idee van zuster Stanislas, die zich ontfermt over de kinderen van werkende ouders nu de industrie in de stad in volle ontwikkeling is. Ook kinderen van de armste en sociaal zwakkere stedelingen worden hier opgevangen, zelfs 's nachts.

Er is niemand in de inkomhal te zien. De vrouw ziet haar kans schoon en ze waagt het erop. Ze legt het meisje zachtjes op de bank en verdwijnt zonder een woord te zeggen zo snel als ze gekomen is. De taxi staat nog steeds enkele huizen verder met draaiende motor. 'Bedankt. Naar Visé', geeft ze als richtlijnen. De taxichauffeur stelt geen vragen als hij met de vrouw zonder kind de avond in rijdt. De vrouw toont geen emotie en kijkt opnieuw uit het raam.

Visé? Ja, daar kent hij haar van, herinnert de chauffeur zich. Werkt ze niet als dienstster in taverne Metropole in het centrum van de stad?

Marleen en Daniëlle

Allemaal witte kinderbedjes op een rij. De handen van mijn grootmoeder die me onder de oksels vastpakken en omhoogtillen zodat ik de baby's kan zien die er liggen te slapen of huilen. Dat is een van de eerste herinneringen die ik heb. We zijn in de kraamafdeling van de Sint-Jozefkliniek in Mortsel. In een van de bedjes ligt de baby voor wie we komen. Een meisje dat voor zich uit ligt te staren naar een oneindig punt ergens hoog boven haar.

Ik duw mijn neus wat harder tegen het glas. Het meisje ziet er niet uit. Ze is geel van kleur en heeft vreemd paarskleurig piekhaar. Althans in mijn herinnering. De jongen met weelderig, blond haar die ernaast ligt, trekt mijn aandacht. Ik wijs gretig naar hem in de hoop dat we dat kindje mee naar huis nemen. Het gelige kindje lijkt me maar niets. En ik wil een broer, geen zus. Kan mama niet gewoon dat andere kind nemen? Ik huil ontevreden, maar het haalt niets uit. Mama neemt het meisje uit het bedje en houdt het voorzichtig in haar armen.

Voor mij leek het als driejarige kleuter heel normaal om een zus uit te kiezen in een zaal vol baby'tjes. Hoe zouden mensen anders kinderen krijgen? Ik wist niet dat het meisje meteen na haar geboorte was afgestaan door haar moeder. Die stond er immers alleen voor nadat de relatie met de vader was afgesprongen. Een kind alleen opvoeden zag ze niet zitten. In de jaren 1960 was het niet heel moeilijk om een kind af te staan voor adoptie. Een sociale helper van het ziekenhuis bracht de documenten naar het kraambed en de moeder kon zonder kindje naar huis. Zo gebeurde

• Marleen

het ook met Katrien, mijn zus. Zes weken later stonden wij aan haar bedje. Rachel, mijn mama, en Gerard, mijn papa, hebben geen lange procedure moeten doorlopen of lang moeten wachten. Op enkele weken tijd was alles geregeld. Mijn mama wilde graag kinderen. Toen het maar niet wilde lukken, onderging ze alle mogelijke onderzoeken en tests. Zonder resultaat, ze was wel degelijk vruchtbaar. Het probleem lag bij mijn vader.

Rachel had geen bezwaar tegen adoptie. Nu niet, en ook niet drie jaar eerder, toen ze mij adopteerde. Ik was acht maanden oud toen dat gebeurde. Een werknemster van het kinderdagverblijf De Hummeltjes in Hasselt had me op een avond op de bank van de inkomhal gevonden. Ze liep nog naar buiten, maar zag niemand meer in de straat. De zusters Ursulinnen hadden het raden naar mijn moeder, dus vingen ze me zelf op. In het kinderdagverblijf overnachtten kinderen, voor mij was er ook wel een plaatsje. Herinneringen aan mijn verblijf bij De Hummeltjes heb ik uiteraard niet. Als kleuter ging ik er wel nog op bezoek, samen met mama. Ik herinner me dat ik mee stapte in hun jaarlijkse optocht aan de hand van gastvedette Tony Corsari.

Nog een prille herinnering. Mama, papa, baby Katrien en ik zitten aan tafel en eten soep. Katrien heeft een driftbui en huilt onophoudelijk. Mijn rustige leventje lijkt voorbij sinds dat kind er is. En ik vrees dat ze nooit meer weggaat.

‘Mama, Katrien is echt niet leuk. Wanneer stopt ze nu met huilen? Hadden we niet beter een ander kindje genomen’, probeer ik. Maar mama sust. ‘Dat is niet mooi van jou, Marleen. Dat kindje had geen papa of mama meer. Het was alleen, zoals jij. En net zoals jij is ze welkom in ons gezinnetje.’

Zoals ik? Wat bedoelt ze, zoals ik?

Ik herinner me mijn reactie niet, maar mama vertelde me later dat ik zo geschrokken was dat ik mijn lepel in de soep liet vallen. Wist ik veel dat mijn mama en papa niet mijn echte ouders waren. Ik had er als kleuter nooit bij stilgestaan.

Mijn moeder heeft er nooit een geheim van gemaakt dat ik geadopteerd ben. Integendeel, ze speelde heel bewust open kaart om te voorkomen dat ik hetzelfde zou meemaken als Peter, de geadopteerde zoon van haar vriendin Clara. Peter was enkele jaren ouder dan ik. Hij werd op school weleens gepest. Toen hij op een dag naar zijn pestkoppen riep: ‘Ik zal het mijn mama zeggen’, slingerde een van de kinderen naar zijn hoofd: ‘Je mama? Dat is niet eens je eigen mama. Je bent geadopteerd.’ Dat kind

had dat nieuwtje thuis opgevangen en het was een perfect wapen in de strijd op de speelplaats. Het was een hele schok voor de jongen, natuurlijk. Heel pijnlijk om dat op zulke manier te weten te komen. Ook voor zijn ouders was het een trauma. Dat wilde mama tot elke prijs vermijden. Geen geheimen, dat was haar aanpak.

Katrien en ik groeiden op in Leuven als twee heel normale zussen. Het enige verschil met andere zussen was dat we helemaal niet op elkaar leken. Zij een donkere huid, bruin haar en grote, diepbruine ogen. Ik blond haar, grijsblauwe ogen en ik keek scheel en droeg een bril. Als iemand er iets over zei, zeiden we gewoon dat we allebei geadopteerd waren. Dat was geen geheim, we maakten er geen punt van. In de lagere school vroeg een vriendinnetje weleens hoe het was om geadopteerd te zijn en of ik wist wie mijn echte papa en mama waren. Samen fantaseerden we er dan op los. Mijn mama? Dat is een beroemde filmster. Mijn papa? Zeker en vast een bekende zanger! Het was geen stille hoop, het was pure kinderlijke verbeelding.

Ik was een open en speels kind, maar ik klampte me met al mijn liefde en macht vast aan mijn ouders. Ons gezin was heilig voor mij. Het leek alsof het me niet deerde dat ik te vondeling was gelegd, maar misschien hebben die eerste maanden zonder moederliefde toch onbewust littekens nagelaten. Als soldaten in de stad mijn mama al plagend vastpakten – ze was toen een niet onknappe blondine – ging ik hevig tekeer in mijn buggy. En toen ik kleuter was, moest onze buurman niet al te familiair ‘Racheleke’ zeggen of ik ging de confrontatie met hem aan.

Ook toen ik de kleuterjaren gepasseerd was, domineerde die drang naar geborgenheid. Katrien was helemaal anders. Zij vertrok zonder problemen op kamp met de scouts of met de jeugddienst van het ziekenfonds. Ik ging ook – wat zij deed, ik ook – maar ik verging er telkens van heimwee. Ik hield het er vaak niet uit, ik wilde naar huis en ik zette door tot ik mijn zin kreeg. Gevolg: halverwege het kamp reden mijn ouders naar de andere kant van het land om me te komen halen. Reizen, onverwachte veranderingen, nieuwe dingen, het schrok me allemaal af. Liefst van al was ik gewoon thuis, bij mama en papa, veilig en geborgen.

De scheiding van mijn ouders kwam dan ook hard aan. Ik zat in het derde leerjaar en we waren nog maar enkele maanden verhuisd van Leuven naar Herent, toen ze ons het nieuws vertelden. Opnieuw werd er gepakt en mama trok met ons naar een appartement in het dorp. Ze voedde ons

• *Marleen en Katrien*

alleen op en in de jaren die volgden, verwaterde het contact met papa. Vier jaar lang zagen of hoorden we niets van hem. Ons gezin, dat was voortaan mama, Katrien en ik. En ik klampte me er nog steviger aan vast.

Al de veranderingen op korte tijd – twee keer verhuizen, de scheiding, de nieuwe school – het werd me allemaal te veel. De nieuwe school in Herent was een hel. Ik kon me niet aanpassen en voelde me er rotslecht. Het was natuurlijk een doodnormale school, maar zo zag ik het niet. Ik werd er letterlijk ziek. Op een dag gaf ik zonder merkbare aanleiding over in de klas, maar toen mama me kwam halen, was ik al snel beter. Het duurde maanden voor ik er kon aarden. Stilaan maakte ik vriendjes. Mijn beste schoolvriendin werd een meisje dat opgroeide in een tehuis.

Vier jaar nadat papa en mama uit elkaar gingen – ik was ongeveer dertien jaar – kregen we een brief van papa in de bus met de voorzichtige vraag of hij zijn kinderen kon zien. Mama besprak het met Katrien en mij. Zijn voorstel zei me niet veel. Het was in mijn ogen zijn schuld dat ons veilige leventje verstoord was. Hij had ons gezin verlaten, het was zijn keuze geweest. Toch ging ik met tegenzin op zijn vraag in, voor de lieve vrede allicht. De bezoeken die volgden, waren eerder onwennig. Papa had een nieuwe vriendin en ik had het gevoel dat hij met ons uitpakte. Een trofee,

iets waarmee hij kon pronken. Toen ook die relatie was afgesprongen, ondernamen hij en mama een schuchtere poging om hun verhouding nieuw leven in te blazen. Dat wilde ik niet. We hadden mama nu voor ons alleen en dat zou zo blijven, dus verzette ik me.

Ook toen mama later zelf een nieuwe relatie begon, had ik daar erg veel moeite mee. Haar vriend was een goede man, ik kon er zelfs mee opschieten. Maar ik zag hem nog altijd als een indringer. Of het aan mij lag of niet, de relatie was geen al te lang leven beschoren. Toen ik vijftien of zestien jaar oud was, leerde mama Fé kennen. Een lieve man, ditmaal werd de relatie echt serieus. Ik wilde mama echt haar geluk gunnen en ik was al wat ouder, dus loslaten ging al iets gemakkelijker, maar toch... Ik herinner me late avonden dat ik voor de televisie bleef zitten, gewoon omdat ik hen twee maar niet alleen wilde laten. Gelukkig speelde ik het niet te hard: mama en Fé bleven samen tot zijn dood in 2012.

Op mijn identiteitskaart staat de naam Daniëlle. En ergens in de archieven van de fusiegemeente Oupeye ligt een geboorteakte met de naam Daniëlle Irma Ghislaine Ferrière op. Mijn familienaam veranderde bij de adoptie, maar mijn voornaam niet. Toch niet officieel, mijn mama gaf me wel officieus de naam Marleen. Af en toe zorgde dat voor verwarring. Ik herinner me een rapportuitreiking op school. Dat was in die tijd nog een heel plechtstatig gebeuren. De hele lagere school verzamelde in de grote zaal. De directeur verscheen vooraan met een hele stapel rapporten. Een voor een riep hij de namen af. Eerst die van de kinderen met de beste uitslagen, die kregen dan telkens een stevig applaus. Naarmate de lijst vorderde, minderde dat handgeklap. Halverwege dook mijn naam op.

‘Van Minnebruggen, Daniëlle.’

Geen reactie uit de zaal. Hier en daar een ongeduldige blik in mijn richting, maar ik had het niet meteen door. ‘Nog iemand met de naam Van Minnebruggen in onze school?’ dacht ik nog even.

‘Van Minnebruggen, Daniëlle?’ klonk het nogmaals. De ogen van de directeur hadden me intussen ontdekt.

‘Hé Marleen, komaan’, porde de juf.

‘Ach ja, natuurlijk’, en rood aangelopen stapte ik naar voor.

Afen toe moet ik mezelf nog verantwoorden voor die andere naam, maar toch heb ik er nog nooit aan gedacht om mijn voornaam ook officieel te laten wijzigen. Ik ben Daniëlle en Marleen. Ze zijn allebei een stukje van wie ik ben.